

Český jazyk

8. ročník

inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

VRAŽDA KAINOVA

---

zlepšování čtenářské gramotnosti, seznámení se s biblickou literaturou, archetypálním příběhem Kaina a Ábela

vl.znak: UM-ČJ

Ivan Olbracht: BIBLICKÉ PŘÍBĚHY (Vražda Kainova)

Charakteristika: Hodina literatury v 8. ročníku. Cílem je procvičit čtenářské strategie (kompetence k řešení problémů), ukázat, jak biblická literatura odráží běžné životní situace, rodinné problémy. Rozvíjí zejména kompetence komunikativní (rozumění textu), kompetence občanské (normy, zákony), schopnost vcítění se. Individuální práce, nebo práce v dvojicích.

Pomůcky: pracovní listy (možno promítat na dataprojektoru), psací potřeby.

Postup: Pečlivé samostatné čtení, vymýšlení otázek, vyplnění pracovního listu, diskuze (případně domýšlení nových variant textu).

LIST PRO UČITELE

---

1) Přečti si pozorně následující ukázkou a zkus přemýšlet jako učitel, během čtení si promysli, na co by ses zaptal(a), abys vyzkoušel(a) pozornost (spolu)žáků.

- důležité je oddělit otázky opravdu sledující pozornost při čtení od hlubších směřujících k chápání obsahu, poselství, souvislostí...
- řešením mohou být otázky zjišťující vlastní jména v textu, co kdo řekl, udělal...

2) Pokus se k oběma bratrům najít v textu co nejvíce odlišností.

Kain: Prvorozený, rolník, obětoval úrodu, nedobrý, hněvivý, žárlí, nedostalo se mu pochvaly, lže, vraždí, je ztrestán...

Ábel: Druhorozený, pastýř, spravedlivý, obětoval ze stád, Bohu se líbí jeho oběť, zavražděn...

3) Vysvětli tuto větu, pokus se z tohoto tvrzení vyvodit otázku.

Moderní antropologie vidí v příběhu odlesk neolitu a symbolické zachycení konkurenčního boje dvou nově se utvářejících způsobů dobývání obživy.

antropologie – věda o člověku

odlesk neolitu - příběh zachycující tu část pravěku, ve které vzniklo zemědělství, tj. pastevectví a rolnictví

dobývání obživy – převládající způsob života, zde získávání potravin – opět pastevectví a rolnictví

Otázka např.: O jaký konkurenční boj se jedná? (pastevectví a rolnictví)

4) Vysvětli část věty:

přede dveřmi čeká hřích a jen v tvé moci jest nepovoliti jeho žádosti a panovati nad ním

= vidím, že se chystáš udělat něco zlého, ale máš tu moc a možnost se ovládnout

5) Jakého hříchu se Kain při této odpovědi dopouští?

Nevím. Což jsem strážcem svého bratra?

Lže a zakrývá pravdu výmluvami.

6) Nahraď toto slovo synonymem:

zlořečený - prokletý

7) Jak si následující trest představuješ? Popiš ono znamení.

A vtiskl Kainovi znamení, aby žádný, kdokoli by ho našel, ho nezabíjel.

Jde o to zjistit i to, jestli si toto znamení představují výhradně fyzicky.

8) Změň následující přirovnání (jeho část za slovem jako) na jiné se stejným významem.

A jeho hrůza doléhá na něho stále silněji jako král se zástupy vojska.

např. : blížící se bouře

OTÁZKY K DISKUZI:

Už jste někdy chtěli zabít svého sourozence? Proč?

Měl Kain „dobrý“ důvod?

Co říkáte o roli Hospodina v příběhu.

Proč nepotrestal bůh Kaina smrtí?

Jak se asi cítili rodiče bratrů?

Jak se jednotliví aktéři měli zachovat, aby nedošlo k tomuto konci?

Když Adam a Eva odešli ze zahrady Edenu, obdělávali zemi, dobývajíce z ní v potu tváře chléb, jak Bůh rozkázal. Adam pojal Evu za manželku a ta mu povila syna, jehož jméno bylo Kain. A později se narodil jeho bratr Ábel.

Když dospěli, byl Kain oráčem, Ábel pastýřem ovcí. Ábel byl jinou spravedlivý, ale Kain nedobrý a hněvivý.

Stalo se pak po mnohých dnech, že bratři postavili z kamení oltář, aby přinesli oběť zápalnou z prvorozených plodů, neboť ty náleží Hospodinovi. Kain obětoval z úrody zemské, Ábel z prvorozených beranů stáda a z jejich tuku.

V oběti Ábelově našel Bůh zalíbení, ale na oběť Kainovu neshlédl. Proto rozlítil se Kain velice a hněvem zhubeněl v tváři.

Řekl mu Hospodin: „Proč ses tak rozpálil hněvem? A proč opadla tvá tvář? Budeš-li činiti dobře, také ty mi budeš příjemný; nebudeš-li však, přede dveřmi čeká hřích a jen v tvé moci jest nepovoliti jeho žádosti a panovati nad ním.“

Ale hněv Kainův a závist jeho byly veliké. Jednoho dne vyzval Ábela, aby spolu vyšli do polí.

A tam, obořiv se na něho, zabil ho.

Zjevil se mu Hospodin, který se ho otázal: „Kde jest Ábel, bratr tvůj?“

Kain odpověděl: „Nevím. Což jsem strážcem svého bratra?“

I řekl Bůh: „Co jsi to učinil? Krev tvého bratra volá ke mně ze země. Proto zlořečený budeš nyní na zemi, jež otevřela ústa, aby vypila krev bratrovu, kterého jsi zabil, a budeš-li ji obdělávati, nevydá ti už plody. Tulákem budeš a zběhlíkem.“

Tehdy poznal Kain, čeho se dopustil. Právil Hospodinovi: „Větší jest nepravost má, než aby mi mohla být odpuštěna. Vyháníš mě dnes a já se budu skrývati před tvou tváří, kdokoli mě nalezne, zabije mě.“

Hospodin mu však řekl: „Kdokoli by usmrtil Kaina, nad tím bude vykonána pomsta sedminásobná.“ A vtiskl Kainovi znamení, aby žádný, kdokoli by ho našel, ho nezabíjel.

Neboť nešlechtný po všechny své dny sám bolestí se trápí, skrývá se před mstitelem a zvuk strachu je v jeho uších i v čas pokoje. Nevěří, že by mohl býti vysvobozen z temnot svého soužení, ustavičně očekává, že na jeho hlavu dopadne meč. A jeho hrůza doléhá na něho stále silněji jako král se zástupy vojska.

Tak odešel Kain od tváře Hospodinovy a bydlil v zemi Nód, k východní straně od zahrady Edenu.

PRACOVNÍ LIST - ŽÁCI

---

1) Přečti si pozorně následující ukázkou a zkus přemýšlet jako učitel, během čtení si promysli, na co by ses zaptal(a), abys vyzkoušel(a) pozornost (spolu)žáků.

Když Adam a Eva odešli ze zahrady Edenu, obdělávali zemi, dobývajíce z ní v potu tváře chléb, jak Bůh rozkázal. Adam pojal Evu za manželku a ta mu povila syna, jehož jméno bylo Kain. A později se narodil jeho bratr Ábel.

Když dospěli, byl Kain oráčem, Ábel pastýřem ovcí. Ábel byl jinou spravedlivý, ale Kain nedobrý a hněvivý.

Stalo se pak po mnohých dnech, že bratři postavili z kamení oltář, aby přinesli oběť zápalnou z prvorozených plodů, neboť ty náleží Hospodinovi. Kain obětoval z úrody zemské, Ábel z prvorozených beranů stáda a z jejich tuku.

V oběti Ábelově našel Bůh zalíbení, ale na oběť Kainovu neshlédl. Proto rozlítil se Kain velice a hněvem zhubeněl v tváři.

Řekl mu Hospodin: „Proč ses tak rozpálil hněvem? A proč opadla tvá tvář? Budeš-li činiti dobře, také ty mi budeš příjemný; nebudeš-li však, **4) přede dveřmi čeká hřích a jen v tvé moci jest nepovoliti jeho žádosti a panovati nad ním.**“

Ale hněv Kainův a závist jeho byly veliké. Jednoho dne vyzval Ábela, aby spolu vyšli do polí.

A tam, obořiv se na něho, zabil ho.

Zjevil se mu Hospodin, který se ho otázel: „Kde jest Ábel, bratr tvůj?“

Kain odpověděl: „5) Nevím. Což jsem strážcem svého bratra?“

I řekl Bůh: „Co jsi to učinil? Krev tvého bratra volá ke mně ze země. Proto 6) zlořečený budeš nyní na zemi, jež otevřela ústa, aby vypila krev bratrovu, kterého jsi zabil, a budeš-li ji obdělávati, nevydá ti už plody. Tulákem budeš a zběhlíkem.“

Tehdy poznal Kain, čeho se dopustil. Pravil Hospodinovi: „Větší jest nepravost má, než aby mi mohla být odpuštěna. Vyháníš mě dnes a já se budu skrývati před tvou tváří, kdokoli mě nalezne, zabije mě.“

Hospodin mu však řekl: „Kdokoli by usmrtil Kaina, nad tím bude vykonána pomsta sedminásobná.“ 7) A vtiskl Kainovi znamení, aby žádný, kdokoli by ho našel, ho nezabíjel.

Neboť nešlechtný po všechny své dny sám bolestí se trápí, skrývá se před mstitelem a zvuk strachu je v jeho uších i v čas pokoje. Nevěří, že by mohl býti vysvobozen z temnot svého soužení, ustavičně očekává, že na jeho hlavu dopadne meč. 8) A jeho hrůza doléhá na něho stále silněji jako král se zástupy vojska.

Tak odešel Kain od tváře Hospodinovy a bydlil v zemi Nód, k východní straně od zahrady Edenu.

1) *Znění otázky:*

2) *Pokus se k oběma bratrům najít v textu co nejvíce odlišností.*

Kain:

Ábel:

- 3) *Moderní antropologie vidí v příběhu odlesk neolitu a symbolické zachycení konkurenčního boje dvou nově se utvářejících způsobů dobývání obživy.*

Vysvětli tuto větu, pokus se z tohoto tvrzení vyvodit otázku.

Otázka:

- 4) Vysvětli část věty:
přede dveřmi čeká hřích a jen v tvé moci jest nepovoliti jeho žádosti a panovati nad ním

- 5) Jakého hříchu se Kain při této odpovědi dopouští?
Nevím. Což jsem strážcem svého bratra?

- 6) Nahraď toto slovo synonymem:
zlořečený –

- 7) Jak si následující trest představuješ? Popiš ono znamení:
A vtiskl Kainovi znamení, aby žádný, kdokoli by ho našel, ho nezabíjel.

- 8) Změň následující přirovnání (jeho část za slovem jako) na jiné se stejným významem.
A jeho hrůza doléhá na něho stále silněji jako král se zástupy vojska.